

Asia: VN/18042/2023

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Euroopan unionin valtioneuvostojen vastaisten tukien takaisinperintää koskevien sääntöjen täytäntöönpano

Ennakkokysymykset lausunnonantajille

Arvioikaa esityksen vaikutuksia organisaationne näkökulmasta.

Esityksessä ei ole arvioitu lakiehdotuksen hallintotuomioistuimille mahdollisesti aiheuttavaa työmäärää. Takaisinperintäpäätöksiä on arvioitu tehtävän vain muutamissa tapauksissa vuosittain. Tämän perusteella tuomioistuihin voidaan arvioida ohjautuvan vain vähän valituksia. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että päätöksiä tehdään eri viranomaisissa erilaisella taustaosaamisella, on mahdollista, että tuomioistuimeen tulevat asiat ovat mutkikkaita.

Pyydämme eri ministeriöitä käymään läpi oman hallinnonalansa säädökset, joissa on viitattu voimassa olevaan lakiin 300/2001, ja ilmoittamaan näistä lausuntopalautteessa. Pyydämme tarkistamaan myös, miten lakiin 300/2001 on viitattu, ja ilmoittamaan tästä lausuntopalautteessa.

-

Muut huomiot.

Helsingin hallinto-oikeus esittää, että lain valmisteluvaiheessa arvioitaisiin tarkemmin kansallisia muutoksenhakusäännöksiä ja kansallisten muutoksenhakuinstanssien toimivaltaa sekä toisaalta päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta suhteessa komission ja Euroopan unionin tuomioistuimen toimivaltaan. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-232/05 antaman tuomion kohdassa 60 on todettu, että kansallisessa tuomioistuimessa on mahdotonta riitauttaa erääntyneiden summien takaisinperimisestä tehtyä komission päätöstä ja että tämän kysymyksen käsittely kuuluu vain Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, joka ratkaisee sen käsiteltäväkseen saamansa kumoamiskanteen yhteydessä. Muun ohella Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-465/93 on puolestaan lausuttu kansallisen tuomioistuimen mahdollisuudesta antaa väliaikaismääräyksiä.

Toimivaltajakoa ja kansallisen tuomioistuimen toimivaltaa on joltain osin arvioitu voimassa olevaa lakia (300/2001) koskevassa hallituksen esityksessä HE 171/2007 vp. Vaikka nyt käsillä olevan

esityksen mukaan voimassa olevan lain säännökset siirtyisivät sellaisenaan uuteen lakiin ja uutena säädettäisiin vain kansallisesta takaisinperinnästä komission takaisinperintäpäätöksen puuttuessa, menettelyn arvioinnille on hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan tässä yhteydessä tarvetta erityisesti seuraavat seikat huomioiden: Erona voimassa olevaan lakiin nyt esitetyssä laissa tarkoitettuun päätökseen tulisi vaatia oikaisua hallintolain mukaisessa menettelyssä ennen muutoksenhakua hallintotuomioistuimeen. Esityksessä ei kuitenkaan ole arvioitu oikaisuvaatimusmenettelyn soveltuvuutta lain tarkoittamiin tilanteisiin. Täytäntöönpanon osalta todettaisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti, että viranomaisen tekemä päätös tulee panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Hallintolain 49 f §:n 3 momentissa säädetään oikaisuvaatimusta käsittelevän viranomaisen toimivallasta kieltää päätöksen täytäntöönpano tai määrätä se keskeytettäväksi. Mahdollisuus Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan mukaisen ennakkoratkaisun pyytämiseen on vain jäsenvaltion tuomioistuimilla. Hallinto-oikeus kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että voimassa olevan lain säätämisen jälkeen hallintolainkäyttölaki on korvattu lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, jonka 6 §:n 2 momentin mukaan valittamalla ei saa hakea muutosta päätökseen, joka koskee vain asian täytäntöönpanoa.

Lain sovellettavuus saattaa aiheuttaa käytännössä tulkintaongelmia, koska säädösten sovellettavuus ei kaikin osin ilmene säädöstekstistä, vaan perustelutekstistä. Hallinto-oikeus pyytää harkitsemaan, olisiko soveltamisalaa syytä vielä täsmentää.

Lakiehdotus lähtee siitä, että viranomainen tunnistaa tilanteet, joissa takaisinperintään on ryhdyttävä. Sen sijaan se jättää EU-oikeuden tehokkaan toteutumisen kannalta avoimeksi tilanteet, joissa takaisinperintään ei velvollisuudesta huolimatta ryhdyttäisi.

Lausunnon on valmistellut hallinto-oikeustuomari Emmi Aakula.

Pitkäranta Ann-Mari
Helsingin hallinto-oikeus